

Til: Referansgruppen

Fra: Fylkesmannen i Østfold v/Liv-Marit Hansen og Aase Richter

Dato: 16. juli 2009

FORVALTNINGSPLAN FOR YTRE HVALER NASJONALPARK – MARIN DEL

Møte referansegruppa, Skjærhalden 19. juni 2009, kl 10-15

Dagsorden:

- Gjennomgang av verneformål og verneforskrift
- Hva er en forvaltningsplan?
- Gjennomgang av resultatene fra arbeidsseminaret i april 09
- Gruppearbeid knyttet til brukere – effekter – forslag til brukermål

Oppsummering:

Det ble orientert kort om verneforslaget og hensikten med nasjonalparken samt om vernebestemmelsene og hva en forvaltningsplan skal være. Dette gjentas ikke her men presentasjonene vil bli lagt ut på www.fylkesmannen.no/ytrehvaler.

Nedenfor er det en oppsummering av møtets hovedinnhold, nemlig resultatet av arbeidsseminaret 1-3 april.

Naturkvalitet er naturtyper, arter, geologi og landskap som skal bevares i et verneområde. Et verneområde kan ha en eller flere naturkvaliteter som det er viktig å ta vare på.

På arbeidsseminaret ble følgende 8 naturkvaliteter presentert og diskutert: **grunne bløtbunner** (<30m), **grunne hardbunner** (<30m), **dype bløtbunner** (>30m), **dype hardbunner** (>30m), **koraller**, **vannmassene**, **sel og sjøfugl**, samt **fisk**, **reker** og **skalldyr**.

Til hver naturkvalitet skal det defineres **bevaringsmål**. Bevaringsmål definerer den tilstanden en ønsker en naturkvalitet i verneområdet skal ha. Bevaringsmål skal være målbare. Det vil si at de skal presiseres gjennom mål for areal, nødvendige prosesser og/eller forekomst av bestemte arter.

Arbeidsseminaret 1-3 april

På det første arbeidsseminaret i april ble det foreslått følgende bevaringsmål for nasjonalparken:

1. Grunne bløtbunner

Forekomsten av grunne bløtbunnsområder som er i god økologisk tilstand og som har høyt biologisk mangfold skal ikke minske. Dette innebærer blant annet at:

- Utbredelsen av ålegressenger skal på lang sikt ikke minske.
- Ålegressenger og bare bløtbunner som ikke er dekket av løstliggende trådformede alger skal øke. Oksygenkonsentrasjonen på bunnen skal ikke være lavere enn 3,5 ml/l
- Andelen av grunne bløtbunnsområder som er fysisk forstyrret (brygger, havner, infrastruktur, mudring) skal ikke øke.

2. Grunne hardbunner Forekomsten av grunne hardbunner som er i god økologisk tilstand og som har høyt biologisk mangfold skal ikke minske. Dette innebærer blant annet at:

- Overflaten som er dekket med algeskoger av stortare (*Laminaria hyperborica*) skal ikke reduseres.
- Bestanden av stortare skal inneholde individer av alle størrelsesklasser.
- Nedre voksedyp for alger/stortare skal ikke reduseres.
- Dekningsgraden av fintrådede alger skal reduseres.

3. Dype hardbunner

Forekomsten av dype hardbunner som er i god økologisk tilstand og som har høyt biologisk mangfold skal ikke minske. Dette innebærer blant annet at:

- Et konstant eller et større areal av hardbunnene skal være fysisk uberørt av menneskelig aktiviteter.
- Det biologiske mangfoldet på hardbunnene skal ikke minske.
- Utbredelsen av svampdyrsamfunn og koralldyrsamfunn skal ikke reduseres.
- Rik fauna på vertikale vegger og overheng skal ikke reduseres.
- Andelen dype hardbunner med kraftig sedimentasjon skal minske.

4. Dype bløtbunner

Forekomsten av dype bløtbunner som er i økologisk tilstand og som har høyt biologisk mangfold skal ikke minske. Dette innebærer blant annet at:

- Et konstant eller større areal av de dype bløtbunnene skal være fysisk uberørt av menneskelige aktiviteter.
- Andelen dype bløtbunner med lave oksygenkonsentrasjoner i bunnvannet (<3.5 ml/l) skal ikke øke.
- Det biologiske mangfoldet på dype bløtbunner skal ikke minske.

5. Vanmassene

Vanmassene i verneområdet skal ha fysiske, kjemiske og biologiske forhold som gir forutsetninger for et rent og rikt marint miljø. Dette innebærer at vannet i nasjonalparken skal oppfylle vanddirektivets krav på høy økologisk status, noe som inkluderer grenseverdier for:

- Planteplankton
- Dyreplankton

- Siktedyp
- Oksygenkonsentrasjon
- Næringssalter
- Spesielt forurensende elementer

6. Koraller

Forekomsten og antall korallrev med øyekorall og deres "helsetilstand" skal øke eller være konstant. Dette innebærer blant annet at:

- Nåværende korallrev skal ikke minske i areal.
- Antall levende kolonier i individuelle rev skal ikke minske.
- Biologisk mangfold på korallrevene skal ikke minske.
- Levende korallrev skal finnes på ytterligere minst en plass i verneområdet.
- Områdene med døde koraller skal også bevares.

7. Sel og sjøfugl

Bevare eller forbedre forutsetningene for langsiktige livskraftige bestander av steinkobbe og sjøfugler. Dette innebærer blant annet at:

- Bestanden av steinkobbe ikke skal være mindre enn X individer.
- Produksjonen av unger hos steinkobbe skal være tilstrekkelig for en stabil bestand.
- Antallet arter og bestand av hekkende sjøfugl skal ikke minske.
- Produksjonen av unger hos makrellterne, fiskemåke og hettemåke skal være tilstrekkelig for stabile bestander.

8. Fisk, reker og skalldyr

Bevare og forbedre forutsetninger for langsiktig livskraftige bestander av fisk, reker og skalldyr. Dette innebærer blant annet at:

- Reker-, kreps- og hummerbestanden skal på lang sikt være bærekraftig.
- Antallet naturlige forekommende fiskearter skal øke.
- Bestanden av kommersielle fiskarter og arter viktige for fritidsfisket skal øke.

Forslag på **brukere** i nasjonalparken og deres (negative) **effekter**

Brukere

- Turisme og friluftsliv
- Fritidsbåter
- Yrkessjøfart
- Yrkessfiske
- Infrastruktur (brygger, havner, kabler m.m.)
- Forskning og utdanning
- Fritidsfiske, jakt mm

Negative effekter

- Menneskelige forstyrrelser
- Utslipp av næringssalter
- Utslipp av giftstoffer/ miljøgifter
- Avfall og søppel
- Innføring av fremmede arter
- Klimaforandringer
- mm

Innspill fra referansegruppa etter gjennomgangen:

- Kulturminner er totalt fraværende - savner kulturminner i verneforslaget. Kulturminner i sjøen er fraværende både med hensyn på brukermål og tiltak.
- Arbeidet presentert bærer preg av å ha fokus på områdets natur, ikke områdets identitet. Ingen integrering/ ingen helhetstenkning.
- Hva ligger i begrepet ”tradisjonelt og enkelt friluftsliv”?
- Savner utviklingsmål, bør sees i sammenheng med brukermål.
- Generelt burde flere av bevaringsmålene være enda mer konkrete med hensyn på å oppnå en bedring i tilstand.
- Reker og kreps bør skilles fra hummer, da de første er bærekraftige, mens sistnevnte ikke er det i dag.
- Effektene som legges frem er kun de negative, hva med de positive??
- Forsuring bør være egen effekt, ikke en del av klimaendringene. Forsuring har stor betydning for livet i havet.

RESULTATER FRA GRUPPEARBEIDET:

Gruppene skulle se på brukermål og aktiviteter/tiltak for å nå brukermål. Brukergruppene og effektene deres er definert ovenfor.

1) Yrkesfiske

Forslag/ innspill til brukermål

- Gode fiskebestander i kombinasjon med rett størrelse på bestander av andre arter (sel, skarv)
- Utvikling av fiskeutstyr
- Sertifisering/ miljømerket av fiske
- Rekruttering av fiskere

2) Forskning/ undervisning/ informasjon

Forslag/ innspill til brukermål:

- Forskning er positivt
- Forskning skal ikke ha større/ andre rettigheter enn andre brukere som kan gå ut over naturmiljøet
- Bruk av forskningsresultater i/ for NP og brukere
- Lage informasjon tilpasset brukerne
- Samarbeid mellom yrkesbrukere og forskere kommunikasjon (sikkerhet)

3) Miljøgifter

Forslag/ innspill til brukermål:

- Marinaer – spyling av båter (innholdet av bunnstoffrester som spyles av) – sedimenter på marinaene (gammel ”moro”) og andre steder
- Utslipp fra industri – varslingsrutiner ved utslipp
- Mudring utenfor NP (Fredrikstad/ Glomma)
- Miljøgifter fra hytter (lite – det som er er knyttet til maling, vedlikehold, etc)

4) Næringssalter

Forslag/ innspill til brukermål:

- Avrenning fra landbruk
 - til vassdrag (mye er gjort)
 - til sjø (direkte til sjø)
- Kloakk fra båter – tømme plasser for kloakk – antall båter med utstyr- mottaksanlegg i havner
- Kloakk fra land – fastboende/ hytter må kobles til ledningsnett som er tett/ stort nok – andel koblet til

5) Fritidsbåter

Forslag/ innspill til brukermål:

- Båttrafikk skal kunne foregå og utvikles miljøvennlig så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende.
- Støy og andre forstyrrelser fra båttrafikk skal reduseres.
- Kanalisering av båttrafikk til gjestehavner utenfor nasjonalparken – tilrettelegge og informere om disse.
- Større tilrettelegging med bl.a. mottakstasjoner for båter i eksisterende gjestehavner
- Mulighet for utlegging av fortøyninger/ bøyer/ moringer i enkelte naturhavner for kanalisering av ferdsel og oppankring andre steder for å drive fritidsaktiviteter som dykking
- Tilrettelegging for miljøvennlig ferdsel - landingsplasser for mindre robåter og kajaker
- Informasjon (Hva? Hvor? Hvorfor? Hvordan?) – kartplotting og sms-varsel.

6) Avfall og søppel

Forslag/ innspill til brukermål:

- Lokale kilder til avfall og søppel skal minske og opphoping av søppel i nasjonalparken (strender og sjøbunnen) skal reduseres.
- Opprydding av søppel/ ødelagt fiskeredskap/ spøkelsesgarn som ligger på sjøbunnen.
- Meldeplikt for tapt fiskeutstyr på for eks SNO sin hjemmeside.
- Krav til teknisk utstyr i båter som gir mulighet for tømning av septik i mottaksstasjoner.
- Mottaksstasjoner for tømning av septik utenfor parken – havner og innfartssteder.
- Få men gode og effektive mottaksstasjoner sentralt plassert (sett fra kommunens ståsted som er de som skal tømme dem).
- Marinaer som ligger i tilknytting til nasjonalparken skal oppfordres til å miljøprofil/ profilere seg med miljøvennlige produkter (vaskemidler, bunnstoff, bensin??)
- Informasjon ut til brukerne.

Deltaker:	Organisasjon
Jan Gunnarsen	Hvaler fiskerforening
Sigmund Halvorsen (Finn Roar Johansen)	Fredrikstad og Rygge fiskerforening
Willy Henriksen	Forum for Natur og Friluftsliv i Østfold co/ NJFF-Østfold
Elin Larsen/Runar Helgesen	Fredrikstad sportsdykkere v/Elin Larssen
Arild Amtrup	Oslofjorden båteierunion v/Sven Vatnaland
Per Livar Engene	Kongelig Norsk Båtforbund Region Øst v/ Martin Bjørkholt
(Per Livar Engene)	Norges fritids- og småfiskerforbund
Frode Kvalø	Norsk Sjøfartsmuseum
Tor Christian Sletner	WWF-Norge
Ivar Aarestad	Riksantikvaren v/Ivar Aarestad
Laila K. Rød	Hvaler kommune
<i>Invitert men møtte ikke</i>	Østfold naturvernforbund
<i>Invitert men møtte ikke</i>	Naturvernforbundet i Hvaler v/Elisabeth Torkildsen
<i>Invitert men møtte ikke</i>	OSLO SPORTSDYKKEKLUBB v/ Leder Derek Strachan

Liv Marit Hansen	Fylkesmannen/Oslofjordens friluftsråd (møteansvarlig)
Aase Richter	Fylkesmannen i Østfold (møteansvarlig)